

Vissa frågor om Försvarsmaktens anpassningsförmåga

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens skrivelse 2002/03:48 Vissa frågor om Försvarsmaktens anpassningsförmåga samt följdmotionen 2002/03:Fö2.

Utskottet delar regeringens principiella uppfattning att det är rimligt att avveckla materiel som efterhand kommit att bli omodern och som inte bedöms komma att fylla de krav som kan förutses i en framtida krigsföring. Kostnaderna för att underhålla och förrådshålla materielen och för att vidmakthålla personalens kompetens bedöms inte stå i proportion till den operativa effekt som dessa krigsförband kan komma att ha först efter en femårig uppbyggnadsperiod. Det synes nu viktigare att kunna använda de frigjorda medlen t.ex. till en ökad utbildnings- och övningsverksamhet för att på så sätt höja den operativa effekten av de krigsförband som kan behövas i ett mer kortsiktigt perspektiv. En förutsättning för att detta skall förverkligas är dock att materielen avvecklas kostnadseffektivt, och under rimliga tidsförhållanden, och att kostnaderna för detta vägs mot andra åtgärder.

Utskottet vill i likhet med sin uppfattning under hösten år 2002 framhålla att om en ytterligare avveckling av s.k. materiella mobiliseringsenheter även framdeles är motiverad, skall regeringen återkomma till riksdagen med en redovisning av detta. Redovisningen skall tydligt visa att det under denna period inte föreligger något behov av aktuellt förband eller aktuell materiel, även inom ramen för förändrade uppgifter, för att en avveckling skall få ske.

I en reservation av (fp) begärs ytterligare beslutsunderlag och en ny tidsplan.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	7
Motionens huvudsakliga innehåll	8
Utskottets överväganden	10
Reservationen	12
Nytt beslutsunderlag och ny tidsplan för avveckling av materiel (punkt 2) (fp)	12
Bilaga	
Förteckning över behandlade förslag.....	13
Följdmotionen	13

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens skrivelse 2002/03:48

Riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

2. Nytt beslutsunderlag och ny tidsplan för avveckling av materiel

Riksdagen avslår motion 2002/03:Fö2.

Reservation (fp)

Stockholm den 1 april 2003

På försvarsutskottets vägnar

Eskil Erlandsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Eskil Erlandsson (c), Tone Tingsgård (s), Håkan Juholt (s), Ola Sundell (m), Allan Widman (fp), Ola Rask (s), Berit Jóhannesson (v), Berndt Sköldestig (s), Rolf Gunnarsson (m), Britt-Marie Lindkvist (s), Åsa Lindestam (s), Karin Enström (m), Peter Jonsson (s), Lars Ångström (mp), Marie Nordén (s), Eva Flyborg (fp) och Else-Marie Lindgren (kd).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas regeringens skrivelse 2002/03:48 Vissa frågor om Försvarsmaktens anpassningsförmåga samt följdmotion 2002/03:Fö2.

Bakgrund

I sitt betänkande 1999/2000:FöU2 Det nya försvaret behandlade försvarsutskottet i mars år 2000 proposition 1999/2000:30 *Det nya försvaret* jämte motioner, Riksdagens revisorers förslag 1998/99:RR7 *Anpassningen av totalförsvaret* jämte en motion samt ett antal motioner avgivna under den allmänna motionstiden under år 1999. När det gäller frågan om materiella mobiliseringsenheter och därmed möjligheten att på medellång sikt organisera fler krigsförband redogjorde utskottet för vad regeringen anfört i frågan, bl.a. följande.

Regeringens förslag till åtgärder för att skapa förutsättningar för anpassning av Försvarsmaktens organisation och kompetens

När det gäller *markstridskrafterna*, anför regeringen, utgörs en del av anpassningsförmågan av förutsättningarna för att öka antalet förband. Förutsättningarna att öka antalet markstridsförband beror främst på tillgången till officerare och möjligheten att anskaffa erforderlig organisationsbestämmande materiel. Genom en utökning av antalet officerare, förrådsställning av redan befintlig organisationsbestämmande materiel samt planer för tillväxt kan förmågan upprätthållas att förstärka existerande förband och/eller öka antalet förband.

Under perioden 2000–2004 har markstridskrafterna en *mycket god förmåga* att öka antalet förband. Därefter minskar förmågan på grund av att materiel, anläggningar och personal successivt avvecklas. Efter genomförd omstrukturering, dvs. efter år 2004, bedöms inom en femårsperiod antalet markstridsförband kunna öka med ytterligare cirka *åtta markstridsbataljoner* inklusive stödfunktioner, dvs. med ytterligare två brigader.

Inom *marinstridskrafterna* bedömer regeringen det vara möjligt att inom de närmaste åren återgå till motsvarande dagens förbandsantal för sjöstridskrafterna. Det finns möjlighet att öka med ett minröjningsfartyg av Landsortsklass. Utöver fem ubåtar finns möjlighet att organisera ytterligare två ubåtar av Västergötlandsklass. Robotssystem 15 – som för närvarande ingår i det tunga kustrobotförbandet – bör vid behov utnyttjas av korvettförband.

De fasta kustartilleriförbanden samt det tunga kustrobotbatteriet bör emellertid helt avvecklas. Däremot bör kompetens och materiel behållas för att organisera *två rörliga kustartilleribataljoner* (12/80) och ytterligare *en amfibiebataljon*.

När det gäller *flygstridskrafterna* bedömer regeringen att flygförbanden fram till år 2005 har möjlighet att återgå till dagens antal förband, dvs. till 12 stridsflygdivisioner. Därefter begränsas tillväxtmöjligheterna av bl.a.

tillgången på flygförare. Efter det att Gripensystemet har införts, dvs. år 2005, är möjligheterna att öka antalet stridsflygförband relativt goda. Den övre gränsen sätts av utbildningskapaciteten för flygförare och tekniker som behövs för att organisera alla de flygplan JAS 39 Gripen som efter hand kommer att anskaffas.

Regeringen har *övervägt realismen* när det gäller att *kunna förverkliga den ökning av krigsförband* som redovisats och därvid funnit att planerna och tillgång på organisations- och effektbestämmande materiel m.m. är sådana att den ovan angivna ökningen av markstridsförband, dvs. att kunna organisera ytterligare två brigader, är så pass genomarbetad och realistisk att en sådan ökning kan läggas till grund för försvarsplaneringen. Däremot behöver enligt regeringens mening realiserbarheten att kunna öka antalet förband inom sjö- och flygstridskrafterna studeras ytterligare.

Utskottet framhöll i sina överväganden till regeringens redogörelse följande:

Försvarsmaktens förmåga att anpassa organisationens numerär, sammansättning och beredskap är av grundläggande försvarspolitisk betydelse. Utskottet delar därför regeringens uppfattning att planer och förberedelser i övrigt måste studeras ytterligare för att bedöma realismen i Försvarsmaktens förmåga i dessa avseenden. Regeringen bör därför i försvarsbeslutspropositionen år 2001 redovisa inom vilken tidsrymd, och under vilka förutsättningar i övrigt, som Försvarsmakten kan på nytt organisera två armébrigader jämte understöds- och underhållsförband, en amfibie- och två kustartilleribataljoner, två ubåtar samt upp till tolv stridsflygdivisioner. En sådan redovisning för riksdagen inför försvarsbeslutsperioden 2002–2004 skulle tydliggöra vilka handlingsmöjligheter – och i vilka tidsperspektiv – som statsmakterna kan besluta om en annan numerär eller sammansättning av Försvarsmakten.

Nästa försvarsbeslut avses fattas hösten 2001 avseende försvarsbeslutsperioden 2002–2004. Utskottet konstaterar att underlaget för ställningstaganden till krigsorganisationens långsiktiga inriktning behöver preciseras på ett antal punkter innan ett mer detaljerat ställningstagande görs av utvecklingen fram t.o.m. år 2004. Fortsatt beredning kan innebära att det kan visa sig motiverat att på några punkter justera inriktningen. Utskottet anser emellertid att *regeringens förslag* till inriktning av organisationen fram t.o.m. år 2004 *bör bifallas* och ligga till grund för fortsatt planering och erforderliga åtgärder fram till nästa försvarsbeslut.

I september år 2001 avlät regeringen proposition 2001/02:10 *Fortsatt förnyelse av totalförsvaret* vari regeringen lämnade en redogörelse för Försvarsmaktens anpassningsförmåga (s. 139–142).

Utskottet behandlade regeringens redogörelse jämte motioner i november år 2001 i sitt betänkande 2001/02:FöU2 *Försvarsbeslut för 2002–2004* varvid utskottet anförde följande:

Regeringen framhåller att Försvarsmaktens förmåga att anpassa organisationens numerär, sammansättning, kompetens och beredskap är av *grundläggande försvarspolitisk betydelse*. Regeringen hänvisar till att försvarsutskottet därför i sitt betänkande Det nya försvaret (bet. 1999/2000:FöU2) ansåg att regeringen i försvarsbeslutspropositionen

2001 skall redovisa inom vilka tidsförhållanden och förutsättningar i övrigt som Försvarsmakten på nytt kan organisera 2 armébrigader jämte understöds- och underhållsförband, 1 amfibie- och 2 kustartilleribataljoner, 2 ubåtar samt upp till 12 stridsflygdivisioner. Regeringen uppdrog åt Försvarsmakten att i samband med budgetunderlaget för 2002 inkomma med underlag för en sådan redovisning.

I budgetunderlaget för 2002 redovisar Försvarsmakten sin planering för tillväxt i enlighet med regeringens uppdrag. Regeringen delar i stort de bedömningar som Försvarsmakten gör i redovisningen. Försvarsmakten påpekar att säkerheten i tillväxtplaneringen med nu avdelad materiel avtar ju längre tid som den står förrådsställd. I sin redovisning anger Försvarsmakten att grunden för planerad tillväxtförmåga är att nu avdelad materiel behålls så länge det anses kostnadseffektivt. Andra förutsättningar är:

- att nu gällande grundorganisatoriska ram och utbildningssystem behålls,
- att beräknad personalrekrytering kan ske samt
- att perioden för genomförande av tillväxten omfattar en tidrymd av fem år.

I utskottets ställningstagande till propositionerna och motionerna anfördes bl.a. följande:

I propositionen lämnas utan förslag den redovisning inom vilka tidsförhållanden och förutsättningar i övrigt som Försvarsmakten kan organisera ett antal förband. Utskottet har ingen erinran mot den lämnade redovisningen.

— — —

Utskottet förutsätter att regeringen – vilket den också säger sig komma att göra – fortsätter att *utveckla rapporteringen om anpassningsplaneringen* och att den till riksdagen lämnar en mer utförlig redovisning av förmågan till anpassning inför varje ny försvarsbeslutsperiod eller när omvärldsförändringar kräver detta.

Regeringen återkom i proposition 2002/03:1 – budgetpropositionen för år 2003 – till Försvarsmaktens anpassningsförmåga och innehållet i nuvarande materiella mobiliseringsenheter. Regeringen anförde bl.a. att det var viktigt att inte ekonomiska resurser i onödan binds i en tillväxtplanering som inte är operativt motiverad. Delar av det nuvarande innehållet i de materiella mobiliseringsenheterna kan därför komma att avvecklas. Samtidigt skall principen att genom materiella mobiliseringsenheter skapa förutsättningar för tillväxt på medellång sikt (inom fem år) behållas i de fall där den är operativt och ekonomiskt motiverad. Regeringen aviserade i propositionen även sin avsikt att framgent besluta i vilken takt och i vilken omfattning en eventuell avveckling av materiella mobiliseringsenheter skall genomföras.

Försvarsutskottet behandlade vad regeringen anført i betänkande 2002/03:FöU1. Utskottet delade principiellt regeringens uppfattning att ekonomiska resurser inte bör bindas upp i en tillväxtplanering som inte är motiverad. Enligt utskottet borde dessa resurser i stället kunna utnyttjas för t.ex.

förstärkningar av utbildningen och ett ökat antal övningar. Utskottet hänvisade vidare till att regeringen i proposition 2001/02:10 redovisat vilka åtgärder som behövs för att kunna organisera ett antal ytterligare förband samt att den materiel som behövs för detta ändamål finns reserverad och förrådsställd. Utskottet ansåg att om en avveckling av sådan materiel är motiverad får regeringen återkomma till riksdagen med förslag om förändrade operativa krav och förbandsutveckling.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen *lämnar regeringen en redovisning* av vissa frågor som rör Försvarsmaktens anpassningsförmåga. Särskilt behandlas Försvarsmaktens tillväxtförmåga på medellång sikt (inom fem år efter regeringens beslut) och hur denna skall kunna möjliggöras bl.a. genom s.k. materiella mobiliseringsenheter (MME). Redovisningen lämnas mot bakgrund av vad försvarsutskottet anför i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2003 (prop. 2002/03:1, bet. 2002/03:FöU1, rskr. 2002/03:44).

De materiella mobiliseringsenheterna utgör en av flera komponenter i Försvarsmaktens anpassningsförmåga. Under vissa förutsättningar har därmed olika slag av materiel behållits, vilka tidigare anskaffats för behov i den nu avskaffade krigsorganisationen. Efter en tidsperiod på upp till fem år och efter kompletterande åtgärder kan vissa krigsförband organiseras. Materielen förrådsställs och underhålls med en begränsad ambitionsnivå.

Regeringen redovisar att materielens modernitet, tekniska och taktiska användbarhet samt underhållsläge är varierande och sjunker allteftersom tiden går. Efterhand som grundorganisationen förändras och personal lämnar Försvarsmakten, minskar de praktiska förutsättningarna för att återställa och använda materielen.

Motiven för att bestämma om materiel som inte behövs i insatsorganisationen skall behållas i denna form skall, enligt vad regeringen tidigare anför i proposition 2002/03:1, vara av operativ och ekonomisk art. Utifrån sådana motiv kan man bedöma om ett materielslag bör behållas eller inte. De överväganden som behöver göras sker med beaktande av andra behov inom Försvarsmakten och tillgängligt ekonomiskt utrymme.

Allteftersom den militärtekniska och taktiska utvecklingen fortgår behöver därmed innehållet i de materiella mobiliseringsenheterna övervägas och omprövas inom ramen för en begränsad försvarsekonomi. Även om den kortsiktiga besparingen av att avveckla vissa materielslag kan vara begränsad, bl.a. beroende på de avvecklingskostnader som är förknippade med åtgärden, kan – enligt regeringen – besparingarna på längre sikt bli betydande.

Som ett led i den fortlöpande anpassningsplaneringen uppdrog regeringen till Försvarsmakten att i budgetunderlaget för 2003 överväga det nuvarande innehållet i de materiella mobiliseringsenheterna. *Försvarsmakten föreslog* härvid att ett antal materielslag i de materiella mobiliseringsenheterna borde avveck-

las under kommande år, bl.a. äldre pansarbandvagnar, understöds- och underhållsmateriel m.m. för markstridsförband, kustartilleripjäser, transportbåtar, bevakningsbåtar samt flygbasmateriel.

Materielen i fråga har hittills medfört möjligheter till att efter kompletterande åtgärder organisera krigsförband motsvarande bl.a. två armébrigader, en amfibiebataljon, två kustartilleribataljoner samt flygbasförband.

Försvarsmakten motiverade sin bedömning med att viktiga delar av materielen i närtid riskerar att bli omodern och därmed inte kommer att uppfylla de operativa krav som kan förutses på det framtida slagfältet.

Försvarsmaktens bedömning är att materielen, och den tillväxtförmåga som skulle kunna uppnås med denna, inte längre är behövlig, ändamålsenlig eller motiverar de underhållsåtgärder som förrådshållningen kräver.

Regeringen gör ingen annan bedömning i sak beträffande de materielslag som Försvarsmakten föreslår för avveckling. Regeringen anser att den avveckling som här är aktuell inte föranleder någon ändring i de krav på operativ förmåga som riksdagen har beslutat.

Regeringen avser att fortlöpande låta pröva och vid behov besluta om olika materiella mobiliseringsenheter bör vidmakthållas alternativt avvecklas. Dessamma skall vid behov gälla materiel som finns övertalig i insatsorganisationens krigsförband. När materielslag som i dag ingår i de materiella mobiliseringsenheterna avvecklas, kan dock nya materielslag komma att tillföras i den takt som beredskapen i insatsorganisationens förband differentieras eller organiserade krigsförband avvecklas. Sådana materiella mobiliseringsenheter kan även omfatta materiel som levererats under senare år.

Regeringen avser att informera riksdagen i dessa frågor, vilket även kan inkludera förslag om förändringar i insatsorganisationens sammansättning.

Motionens huvudsakliga innehåll

I *kommittémotion 2002/03:Fö2 (fp)* av Allan Widman m.fl. pekar motionärerna på att förmågan till anpassning till en annan framtida hotbild bygger på att förmågor bibehålls och/eller vidareutvecklas. Försvarsutskottet har sedan betänkande 1995/96:FöU1 framhållit vikten av att förmågan till långsiktig anpassning säkerställs och att regeringen håller riksdagen underrättad om hur arbetet fortlöper.

Den positiva utvecklingen i Sveriges säkerhetspolitiska närområde gör att risken är betydande att fokus alltmer riktas mot närtida behov. Den långsiktiga anpassningsförmågan riskerar att framstå som allt mindre angelägen att ägna tid och resurser åt. Detta förhållande, menar motionärerna, medför en ökad uppmärksamhet på frågor som rör förmågan till långsiktig anpassning.

Regeringens skrivelse framstår som svävande i beskrivningen av vilka förband som inte kommer att kunna sättas upp som en följd av den nu aktuella materielavvecklingen och vilka konsekvenser det får för landets försvarsförmåga i olika tidsperspektiv.

Att en avveckling av materiel till bl.a. två armébrigader får betydelse för den operativ förmågan framstår för motionärerna som uppenbart. Det saknas även uppgifter om kostnaderna för att avveckla materielen.

Motionärerna pekar på att det i Riksdagens revisorers rapport av den 6 mars 2003, Skänka, slänga eller sälja, uttrycks farhågor för att avvecklingen går så snabbt och att den leder till slöseri med skattebetalarnas resurser. Enligt Försvarsmaktens årsredovisning för år 2002 uppgår kostnaderna för materielavveckling till drygt 600 miljoner kronor, vilket motionärerna anser anmärkningsvärt. En fortsatt materielavveckling bör förutsätta bättre beslutsunderlag. Därför bör riksdagen uppdra åt regeringen att återkomma med ett ur ekonomisk och försvarspolitisk synpunkt bättre beslutsunderlag (*yrkande 1*).

Mycket talar enligt motionärerna för att problemen med materielavvecklingen hänger samman med det pressade tidsschemat och att tidsfristen år 2004 medför en risk för att detta inte kan genomföras under ordnade och ekonomiska former. Därför bör riksdagen uppdra åt regeringen att återkomma med förslag till en ny tidsplan för fortsatt avveckling av övertalig materiel (*yrkande 2*).

Utskottets överväganden

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat frågan om att på meddellång sikt kunna organisera fler krigsförband än de förband som riksdagen har beslutat successivt skall sättas upp. För att skapa förutsättningar för detta har Försvarsmakten behållit organisations- och effektbestämmande materiel i s.k. materiella mobiliseringsenheter. Genom denna ordning kan Försvarsmakten organisera bl.a. ytterligare två armébrigader jämte understöds- och underhållsförband, en amfibiebataljon, två kustartilleribataljoner, två ubåtar samt flygbasförband m.m.

I budgetpropositionen för år 2003 aviserade regeringen att den kan komma att besluta om en avveckling av materielen i dessa mobiliseringsenheter. Regeringen vill undvika att det binds resurser i olika avseenden för en tillväxtförmåga som inte numera är operativt motiverat.

Utskottet delade i betänkande 2002/03:FöU1 *Försvar och beredskap mot sårbarhet – budget för år 2003* regeringens principiella uppfattning. Utskottet ansåg i likhet med regeringen att resurser inte bör bindas upp för en tillväxtförmåga som inte längre är motiverad. Utskottet framhöll emellertid att om en sådan avveckling enligt regeringens mening är motiverad, får regeringen återkomma till riksdagen med förslag om förändrade operativa krav och förbandsutveckling.

Regeringen redogör i skrivelsen för vilken materiel som nu bör kunna avvecklas och vilka krigsförband som därmed inte längre kommer att kunna organiseras på meddellång sikt. Till grund för regeringens ställningstagande ligger ett förslag som Försvarsmakten ingivit. Regeringen delar Försvarsmaktens uppfattning i frågan. Regeringen framhåller att en avveckling av den materiel som nu är i fråga inte leder till något behov av att ändra de krav på operativ förmåga som riksdagen beslutat.

Utskottet delar regeringens principiella uppfattning att det är rimligt att avveckla materiel som efterhand kommit att bli omodern och som inte bedöms komma att fylla de krav som kan förutses i en framtida krigsföring. Kostnaderna för att underhålla och förrådshålla materielen och för att vidmakthålla personalens kompetens bedöms inte stå i proportion till den operativa effekt som dessa krigsförband kan komma att ha först efter en femårig uppbyggnadsperiod.

Mot bakgrund av det gynnsamma säkerhetspolitiska läge som Sverige befinner sig i är det enligt utskottets mening rimligt att den minskade operativa effekt som det innebär att inte längre kunna organisera två armébrigader jämte understöds- och underhållsförband, en amfibiebataljon, två kustartilleribataljoner, två ubåtar samt flygbasförband m.m. kan accepteras. Det synes nu viktigare att kunna använda de frigjorda medlen t.ex. till en ökad utbildnings- och övningsverksamhet för att på så sätt höja den operativa effekten av de krigsförband som kan behövas i ett mer kortsiktigt perspektiv.

En förutsättning för att detta skall förverkligas är dock att materielen avvecklas kostnadseffektivt, och under rimliga tidsförhållanden, och att kostnaderna för detta vägs mot andra åtgärder; ett synsätt som utskottet anser ligger i linje med vad som eftersträvas i motion 2002/03:Fö2 (fp). Under alla förhållanden torde besparingar åstadkommas genom att materielen inte behöver underhållas och personal utbildas. Utskottet anser dock inte att riksdagen nu behöver inhämta ytterligare beslutsunderlag eller en ny tidsplan i den frågan. Det bör ankomma på regeringen och Försvarsmakten att förverkliga avvecklingen på det sätt utskottet uttalat sig för. Utskottet räknar med att mer samlat återkomma till frågan hur avvecklingen av Försvarsmaktens övertaliga materiel genomförts mot bakgrund av det granskningsarbete som gjorts av Riksdagens revisorer. Därför behöver inte motionen bifallas.

Utskottet vill i likhet med sin uppfattning under hösten år 2002 framhålla att om en ytterligare avveckling av s.k. materiella mobiliseringsenheter även framdeles är motiverad, skall regeringen återkomma till riksdagen med en redovisning av detta. Redovisningen skall tydligt visa att det under denna period inte föreligger något behov av aktuellt förband eller aktuell materiel, även inom ramen för förändrade uppgifter, för att en avveckling skall få ske.

Mot bakgrund av vad utskottet ovan anført anser utskottet att skrivelsen kan läggas till handlingarna. Utskottet avstyrker motion 2002/003:Fö2 yrkandena 1 och 2.

Reservationen

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Nytt beslutsunderlag och ny tidsplan för avveckling av materiel (punkt 2) (fp)

av Allan Widman (fp) och Eva Flyborg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifalls motion 2002/03:FöU2.

Ställningstagande

Folkpartiet liberalerna anser att den pågående materielavvecklingen inom Försvarsmakten aktualiserar ett antal frågor. Regeringens skrivelse 2002/03:48 framstår som svävande i beskrivningen av vilka förband som inte kommer att sättas upp till följd av den aktuella materielavvecklingen, liksom beträffande vilka konsekvenser detta får för landets försvarsförmåga i olika tidsperspektiv. Dessutom saknas en redovisning av kostnader för materielavvecklingen, liksom uppgifter om alternativkostnaden, dvs. vad som är kostnaden för att under viss tid vidmakthålla materiel av vikt för anpassningsförmågan.

Folkpartiet liberalerna menar, liksom Riksdagens revisorer, att den hastiga avvecklingen av materiel ökar risken för slöseri med skattemedel. Med hänvisning till detta och vad som anförs i motion 2002/03:Fö2 anser Folkpartiet liberalerna att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett ur ekonomisk och försvarspolitisk synpunkt fullgott beslutsunderlag.

Riksdagens revisorer påtalar även att avvecklingsarbetet påbörjats sent och att problemen med materielavvecklingen hänger samman med ett pressat tidsschema. Tidsfristen, senast 2004, innebär en risk för att arbetet inte kan genomföras under ordnade och ekonomiskt effektiva former. Enbart under 2002 uppgick kostnaderna för materielavvecklingen inom Försvarsmakten till 639 miljoner kronor. Folkpartiet liberalerna anser att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till ny tidsplan för fortsatt avveckling.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Följdmotionen

2002/03:Fö2 av Allan Widman m.fl. (fp):

1. Riksdagen begär att regeringen återkommer med ett ur ekonomisk och försvarspolitisk synpunkt fullgott beslutsunderlag.
2. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till ny tidsplan för fortsatt avveckling.